

Сердюк Н.Л.

студентка,

Науковий керівник: Купрас В.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Комунальний заклад вищої освіти

«Дніпровська академія неперервної освіти»

Навчально-науковий інститут педагогіки

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сьогодні в галузі корекційної освіти порушується питання всебічного гармонійного розвитку дітей із ЗПР з метою їх подальшої успішної соціалізації. Вченими вже доведений взаємозв'язок розвитку дрібної моторики та пізнавальних здібностей дитини. Через формування тонких рухів пальців рук здійснюється вплив на вищі психічні функції, зокрема, мислення і мовлення, що так важливо для дошкільника з ЗПР. Кількість дітей дошкільного віку із зазначеним порушенням невпинно зростає. Тому подолання ЗПР – актуальна проблема сьогодення, а розвиток дрібної моторики у таких дітей є одним з напрямків корекції.

В. Сухомлинський писав: «Витоки здібностей і обдарувань дітей – на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, ідуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки. Що більше майстерності в дитячій руці, то дитина розумніша» [3, с. 251]. Такі висновки, зроблені на основі багатьох досліджень, становлять для нас виключний інтерес.

Діти дошкільного віку із ЗПР мають недостатній рівень не лише загальної моторики, а й тонких рухів кистей пальців рук. Відставання в розвитку дрібної моторики рук у дітей перешкоджає оволодінню ними навичок самообслуговування. Це ускладнює маніпуляцію різними дрібними предметами та стримує їх участь у деяких видах ігрової діяльності. У дошкільників недосконалість дрібної моторики

ускладнює оволодіння письмом та низкою навчальних, трудових навичок.

У дітей із ЗПР порушується також конструктивний праксис, він здебільшого пов'язаний з недорозвиненням дрібної моторики пальців рук. У таких випадках діти можуть відчувати певні утруднення під час маніпуляції дрібними предметами. Застосування лише традиційних корекційних методів для досягнення позитивних результатів не достатньо. Процес навчання дитини із ЗПР вимагає тривалого часу. Вплив імпульсації з м'язів руки найбільш помітний в дитячому віці, коли йде формування мовної моторної області. Систематичні вправи з тренування рухів пальців роблять стимулюючий вплив на розвиток мовлення і є потужним засобом підвищення працездатності кори головного мозку.

Усе це обумовлює необхідність та цілеспрямованість на створення спеціальної роботи з корекції та розвитку тонких координах рухів руки дитини. Такі автори, як В. Тарасун, М. Шеремет, описують окремі прийоми з розвитку моторики у дітей із ЗПР. Сутність компенсаторно-корекційного спрямування навчання та виховання дітей з ЗПР вивчали О. Хохліна, В. Тарасун, Д. Шульженко, М. Ярмаченко [4, с. 244–246].

Вчителі-дефектологи, реабілітологи, логопеди в сучасних умовах мають використовувати запропоновані методики, оскільки «...діти із затримкою психічного розвитку потребують комплексної соціально-педагогічної підтримки, ... інноваційної моделі корекційного супроводу» [1, с. 404].

Систематичні вправи по тренуванню рухів пальців рук поряд із стимулюючим впливом на розвиток мови є, на думку С. Миронової, «потужним засобом підвищення працездатності головного мозку» [2, с. 41]. Прості рухи рук допомагають усунути напруження не лише самих рук, а й губ, знімають розумову втому. Вони здатні поліпшити вимову багатьох звуків, тому що активізують центри Верніке та Брокка.

Отже, актуальність проблеми розвитку дрібної моторики у дітей дошкільного віку із ЗПР не втрачає своєї актуальності, в процесі розвитку дрібної моторики дітей рухи стають більш впевненими, здійснюється підготовка руки до письма. У дітей увага стає більш

стійка, розвивається тактильна і рухова пам'ять. Пальчикова гімнастика допоможе дітям із ЗПР зробити ривок у розвитку мовлення – поліпшити вимову й збагатити словниковий запас, навчитися управляти своїм тілом, почуватися впевнено в системі «тілесних координат», що усуне можливість появи неврозів. Найважливіше завдання в процесі розвитку дрібної моторики дітей із ЗПР – активізація мовних зон кори головного мозку та підвищення рухливості і гнучкості пальців і кистей рук.

Список використаних джерел:

1. Гладуш В.А. Післядипломна педагогічна освіта дефектологів в Україні: виклики, тенденції, перспективи / Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 412 с.
2. Миронова С. Використання комп'ютера у корекційному навчанні дітей з вадами інтелекту. *Дефектологія*. 2003. № 3. С. 41–45.
3. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / Вибрані твори в 5-ти томах. Т. 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. Київ : Рад. школа, 1977. С. 9–279.
4. Тищенко Л.А. Організація корекційно-виховної роботи з із помірною розумовою відсталістю у спеціальному дошкільному навчальному закладі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2013. Вип. 23. С. 244–246.